

Slovenska univerza
za tretje življenjsko obdobje
e-novice

Univerza za tretje življenjsko obdobje **41** let

»Če bi bilo moč povedati z besedami, ne bi bilo treba slikati.«
Edward Hopper

»Nikoli si nisem opomogel od srečnega otroštva.«
Maurice Merleau-Ponty

SE VAM ZDI, DA ZNATE ŽE DOVOLJ?

MISLITE, DA JE UNIVERZA ŠOLA?

MISLITE, DA JE ŠTUDIJ NAPORNA REČ?

MISLITE, DA NE BOSTE IMELI VPLIVA NA ŠTUDIJSKI PROGRAM?

MISLITE, DA VAM BO UČENJE VZELO PREVEČ ČASA?

ČAS JE, DA SE OTRESETE TEH IN DRUGIH NERESNIC!

**PRIDRUŽITE SE ŠTEVILNIM ŠTUDENTOM IN ŠTUDENTKAM
SLOVENSKE UNIVERZE ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE.**

- SEZNANITE SE S PROGRAMI **[41. ŠTUDIJSKEGA LETA](#)**
 - ZA LAŽJI IZBOR SI OGLEDJTE **[FILM](#)**
- ZA VPIS IN SVETOVANJE PRIDITE K NAM NA POLJANSKO c. 6
 - POKLIČITE NAS NA 01 433 20 90
 - **SEPTEMBER JE PRAVI ČAS ZA VPIS**
 - POVEJTE PRIJATELJEM IN ZNANCEM

Prisluhnite jim

Takrat, ko ti vsi dopovedujejo, da je tvoj čas poklicnega vzpona minil, takrat je dobro, da se preizkusiš s čim novim in novimi ljudmi. (Mirjam P.)

Ne morem si zamisliti, da v mojem življenju ne bi bilo univerze. (Vanda P.)

Imam grenke spomine na šolo. Šele tukaj na univerzi sem odkrila, da se znam učiti in da znam misliti. (Mirjana K.)

Lahko rečem, da nisem le študentka. Postala sem raziskovalka. (Mira R.)

Na univerzi mentorji nismo glavni vir znanja. Učimo se in raziskujemo skupaj s svojimi študenti. (Robi M.)

Če znam, lahko naredim marsikaj, zase in za druge. (Peter Č.)

Rekel sem si, da moram narediti nekaj zase, pa sem ugotovil, da moje znanje ni samo moje. Ga dajem drugim. Dobro mi je. (Miha Č.)

Zelo sem se navezala na svojo študijsko skupino. Vse mogoče počnemo skupaj, če hočemo, seveda. (Nada P.)

Mojo družino zanima, česa se učim. (Franc H.)

Mentorji nas postavijo na tir mišljenja. Od tam gremo lahko dalje tudi sami. (Lučka T.)

Z učenjem se nam krepi samozavest. Samozavest pa je bistvenega pomena za ohranjanje nadzora nad življenjem in uživanje v njem. (Vida V. P.)

Ko se povežejo tisti, ki že desetletja dolgo spreminjajo staranje v drugi polovici življenja Ljubljana, 19. junij 2024

Inštitut Antona Trstenjaka in člani njihovega projekta ITOSA (Innovative Techniques of Seniors Activation) so se oglasili na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje, da skupaj razmišljamo. O čem? O kvaliteti življenja v starosti in o potrebi, da se starejši trudimo, da smo koristni, kljub nasprotujočim stereotipom in zmanjšanemu številu priložnosti. Med drugim smo spregovorili o projektu SEE U (Starejši digitalno odkrivajo svojo sosesko). Bila je to še ena vredna priložnost za izmenjavo mnenj, nova védenja in nove načrte.

Logatčani na obisku pri Università' Della Terza Età v Tržiču/Monfalconu

Študenti italijanščine z UTŽO Logatec so obiskali Tržič in tamkajšnjo Università' Della Terza Età. Z Monfalcom smo Slovenci zgodovinsko povezani, kar spoznamo, če prebiramo raziskovalne članke romanista prof. dr. Mitje Skubica in članke drugih raziskovalcev. Do konca 15. stoletja so namreč v Spodnjem obsočju živeli Slovani. Večina jih je govorila slovensko, manjšina pa Romanš, tržaški dialekt. Monfalcone ima tudi dolgo in slavno zgodovino ladjedelništva, gradnje potniških ladij. Goste iz Slovenije so italijanski študenti, ki se učijo slovensko, sprejeli v en glas s pesmijo *Mi se imamo radi*, Logatčani pa so se jim v zameno predstavili v italijanskem jeziku. Italijani so za goste pripravili ogled mestnega muzeja in postavili mizo z lokalnimi jedmi in lokalno pridelanim vinom, pa ne le na ogled. Razumljivo, da je bilo nemalo priložnosti za preverjanje že pridobljenih jezikovnih zmožnosti, pa tudi veliko motivacije za nadaljnje sodelovanje in medsebojno učenje v skupni Evropi. (Vir: Mira Kreč, Marjan Kušič, Mirka Braniselj, Janez Nagode, Nina Krička, Dušana Findeisen.)

Ustvarjajo vizualna sporočila, niso le opazovalci podob Koper, maj 2024

Na slovesnem odprtju Tedna vseživljenjskega učenja v Kopru je priznanje za svoje delo prejela tudi fotografska skupina Andragoškega društva Morje, UTŽO Izola. Generacije starejših so bile vzgojene predvsem ali samo s pisnimi viri, zato je njihovo fotografsko delovanje še toliko vrednejše. V času, ko so podobe vse okrog nas, so se starejši študenti fotografije z UTŽO Izola iz opazovalcev podob spremenili v ustvarjalce, ki prispevajo k sodobni vizualni komunikaciji in razvijajo prepotrebno vizualno pismenost.

Jubilejna obeležja UTŽO Ivančna Gorica, Škofja Loka, Kras in Maribor

Praznujejo univerze za tretje življenjsko obdobje Ivančna Gorica (20 let), Škofja Loka (20 let), UTŽO Kras (15 let) in Društvo UTŽO Maribor (5 let), kjer je bila slavnostna govornica predsednica prof. dr. Ana Krajnc. Univerze se med seboj razlikujejo, programi odlikavajo lokalne potrebe, a temeljna načela so načela Slovenske UTŽO: soodgovornost študentov za potek njihovega izobraževanja, pozitiven odnos do starosti in staranja, odprtost izobraževanja za vse v drugi polovici življenja v lastno dobro in dobro skupnosti, odzivanje na osebna in družbena vprašanja, krepitev družbene vrednosti starejših, skrb za inovacije ...

Vencinova hiša, ki sredi mesta preči rečico

Triperesna deteljica digitaliziranih izobraževalnih programov v projektu SEE U Ljubljana, Ilirska Bistrica, september 2024

Program *Med kulturo in prijatelji* nas popelje od ljubljanskega Nebotičnika, mimo nekdanje Hribarjeve tovarne bombonov, neoklasicistične Kazine vse do hotela Union. *Staro mesto kot ga poznamo in imamo radi* smo ga poimenovali v angleškem jeziku. Sprehodimo se skozi spomine na Stari trg in intimne zgodbe tamkajšnjih prebivalcev iz časov, ko Stara Ljubljana še ni bila monofunkcionalna, namenjena zgolj turistom. Najzanimivejši med tremi programi pa je tisti, ki so ga prispevali Bistričani, ki nas vodi po Ilirski Bistrici. Sredi mesta odkrijemo slap Sušec, pa Vencinovo hišo, kjer so nekoč ženske prale perilo, pa Mickino kuhinjo, Kindlerjev botanični park in še veliko tega. V projektu gre za oblikovanje vsebine teh programov skupaj z ustreznimi nalogami ter učenje digitalnih naprav in aplikacij. Partnerji v SEE U so, poleg Slovenske UTŽO, iz sosednje Avstrije, Češke, Švice in Belgije. (Vir: Dušana Findeisen)

Bili so skupaj na podelitvi Plečnikove nagrade mentorici Meti Kutin Ljubljana, 20. maj 2024

Arh. Meta Kutin je za delo s svojimi študenti UTŽO in odkrivanje medsebojnega vpliva med starejšimi in prostorom prejela najvišjo Plečnikovo nagrado na področju arhitekture. Njeni študenti jo spremljajo povsod, ne le na predavanja v drugih ustanovah in študijske izlete. Prišli so tudi na podelitev Plečnikove nagrade na Plečnikovem vrtu in na razstavo, ki je sledila. Meta Kutin je v desetih letih in več na UTŽO razvila v svetovnem merilu inovativno raziskovalno in andragoško področje; programe za razumevanje in oblikovanje prostora glede na razvojne in participativne potrebe starejših.

Na mednarodni tribuni o vseživljenjskem učenju 28. maj 2024, spletno okolje

Sekcija upokojenih psihologov (Hrvaško društvo psihologov) je organizirala mednarodno spletno srečanje, na katerem so izobraževalne organizacije za starejše iz več držav predstavile različne modele svojega delovanja. V Zagrebu se odvija izobraževanje starejših pri Pučkom otvorenom učilištu, na Reki na Sveučilištu u Rijeci, v Frankfurtu in Ljubljani

delujeta univerzi za tretje življenjsko obdobje kot nevladni organizaciji. Različni modeli, vendar skupno poslanstvo:boljšati življenje starejših in spodbujati njihovo družbeno vključenost s pomočjo izobraževanja, kulture, raziskovanja, delovanja v javnosti. (Vir: Alijana Šantej)

P. S. Krøyer (1851-1909): Skagen. Slika danskega slikarja iz serije Modra svetloba

Nihče te ne bo imel tako rad kot ... Program Medsebojni odnosi Ljubljana, september 2024

V študijskem krožku *Medsebojni odnosi* preučujemo teorije, pa tudi primere študentov, primere iz književnosti in filmov. Ukvarjamo se s povedmi, ki so zaznamovale naše življenje in so se kot vodilo naselile v naše nezavedno. Ali vemo, zakaj nam nekdo dopoveduje, da nas nihče ne bo imel tako rad kot on sam ... ? Navadno iz želje, da bi ostali ob njem, da nas ne bi izgubil. Tako iz nas naredi dolžnika, da ne moremo oditi! Carmen Liera, denimo, v svojem delu *Finalmente ti scrivo* (slov. Končno ti pišem) pove, da ji je Alberto Moravia dejal: "Nihče te ne bo imel tako rad kot jaz!" Na ta obvezujoči stavek smo morda naleteli v svoji družini, pa tudi v pesmi (pozabljenega) bosanskega pevca Vajte, ki je s svojim značilnim hrapavim glasom s pesmijo Leila leta 1982 predstavljal Jugoslavijo na Evroviziji. "Nikad te niko neče voljet ko ja..." [Več tu](#) V tem študijskem krožku se ukvarjamo tudi s trditvami, kot so: otroštvo je očarujoče in otroštvo je velika nesreča ali pa s presenetljivo izjavo, da si od srečnega otroštva težko opomoremo. (Maurice Merleau-Ponty)

Banksy?

Evropa se je po krizah zmeraj vrnila v neko novo normalnost? Ulm, 12. julij 2024

Znova smo bili v Umu, tokrat na 8. srečanju partnerjev Obdonavske mreže DANET. Skupna Evropa in njeno preživetje sta postala izrecni cilj te mreže in srečanja *Krepitev civilne družbe za skupno Evropo*. Člani mreže DANET se vse bolj zavedajo, da Evropa ni samoumevna. Evropska unija se je v preteklosti soočala z mirnimi, a tudi nemirnimi časi, ki so jih zaznamovale finančne, zdravstvene, gospodarske in politične krize. Vsakič je Evropa doživela spremembe in vsakič se je vrnila v novo vrsto normalnosti (Slavoj Žižek, 2008). Zdaj pa? Organizacije civilne družbe imajo moč in znanje, da prispevajo k spreminjanju Evrope. V študijskem krožku novinarstva, denimo, so študentke pripravile kritične prispevke o Evropi.

Dr. Dušana Findeisen in docentka dr. Petra Javrh sta v imenu Slovenske UTŽO predstavili konferenčni plakat na temo SEE U in razpravljali o vlogi kulture v skupni Evropi in krepitvi identitete starejših, ki najbolj omogoča integriranost v družbo. Seznanili sta se s primeri dobre prakse v državah partnerjev, s prostovoljstvom starejših v Ukrajini. Domovi starejših so tam postali samooskrbni in starejši, tako pravijo, so srečni. Zakaj? "Ker smo koristni!" [Več tu.](#)

Carolus-Duran (1837-1917): *Merrymakers*, 1870, olje na platnu.

Wikimedia commons. Javna domena

Odperti dan UTŽO Frankfurt je bil posvečen podobam mladih in starih v lepih umetnostih Frankfurt, 5. julij 2024

Na povabilo Univerze za tretje življenjsko obdobje Frankfurt sta se Alijana Šantej, predsednica UTŽO Ljubljana, in Jasna Čurin, do nedavno predsednica UTŽO Zagreb, udeležili odprtega dne te ustanove. Naslov in tema okrogle mize? Gelebtes Leben - Kunsthistorische Blicke auf Jung und Alt (slov. Doživeto življenje, umetnostnozgodovinski pogledi na mlade in stare). Otrok je, denimo, v srednjeveškem slikarstvu malo, kajti doživljali so jih kot nenavadna bitja, nekakšne »norčke«. Ali otrok kasneje res simbolizira nedolžnost? Kdaj ga pričnejo slikati takšnega, kot je, in ne takšnega, kot naj bi bil? Mladi in stari spadajo skupaj in v prikazu njihovega razmerja ima umetnost posebno vlogo. Motivi slikarskih del od srednjega veka do danes se močno razlikujejo, glede na to, ali gre za upodobitev starih ali upodobitev mladih, tako, kot se razlikujejo vsebine in vloge njihovega življenja v posameznih življenjskih obdobjih.

V medijih

Postavlja in podira razstave, uporablja svoje znanje, postori, kar je potrebno Ljubljana, 20. junij 2024

Novinarka Lucija Fatur je v oddajo STORŽ povabila prostovoljce, študente Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. V pogovoru z njo so predstavili svoje učenje in delo ter njuno dopolnjevanje. Alenka Gabriela Ščuka, odgovorna za prostovoljstvo na Slovenski UTŽO, je zaobjela temo prostovoljstva, s katero študente UTŽO seznani na uvodnih predavanjih. Alenka Kanič je študentka v programu *Ljubljana, moje mesto* in v programu *Človek, zdravje, medicina*, ki se ga udeležuje po Zoom-u. UTŽO jo je usmerila v prostovoljstvo na področju kulture. Postala je redna prostovoljka v Galeriji društva likovnih umetnikov Ljubljana. Všeč ji je stalnost njenega dela. Branko Hafner je po upokojitvi želel početi nekaj povsem drugega – slikati, se vključiti v druge socialne kroge. Tudi on je postal prostovoljec v Društvu likovnih umetnikov Ljubljana. "Postavlja in podira razstave", kot pravi, rad dela z rokami, opravlja administrativna dela ... Umetniki se razlikujejo, zelo. Nekateri radi ohranjajo nadzor nad postavitvijo svojih del, drugi mu pustijo proste roke. Na otvoritvah je treba poskrbeti za povablence, jih pogostiti, narediti, kar je potrebno. "Življenje mora imeti nek smisel in pomen", še pristavi. Milena Bratun je bila deset let v študijskem programu

umetnostne zgodovine. Od tam do skupine *Punčke iz cunj* je bilo le nekaj korakov. Zdaj z UNICEF-ovimi punčkami dobesedno živi. Hodi po cesti, opazuje dekleta, se navdihne za izdelavo kakšne nove punčke. Prostovoljstvo in učenje budita zanimanja, željo po odkrivanju, strukturirata življenje. Posnetek oddaje: [tukaj](#)

Ponovili so posnetek pogovora s prof. dr. Ano Krajnc in dr. Dušano Findeisen ob 40. letnici Slovenske UTŽO

Ljubljana, 8. avgust 2024

Želeli smo družbeni status starejših dvigniti na normalno raven. Gradili smo skupnost, zavestno. V veliki skupnosti mreže je še veliko manjših skupnosti v študijskih krožkih. V življenju sleherne ustanove morajo obstajati inovacije, tem bomo tudi v prihodnje dali prostor. [Več tu](#)

Prebrali smo

Te dni v francoščini prebiramo delo Brine Svit *Les Cycles de la révolte*, ki je izšlo tudi v slovenskem jeziku z naslovom *Uporni bicikli*. Na podtikanju obdobja pandemije in petkovih kolesarjev se tke intimna zgodba glavne junakinje, ki zbeži iz Pariza, kjer živi, v svoje rodno mesto. Dragoceno je njeno natančno opazovanje okolja in natančen zapis lastnih doživljanj krajev in ljudi, popis svetlobe, sence, čustev in občutkov. Za tiste, ki živimo v Ljubljani in smo živeli v Parizu, so opisi krajev morda preveč predvidljivi, bralcem, ki ne živijo ne tu ne tam, pa pripoved pričara podobe, ki pritegnejo. Brina Svit spretno prepleta vse: francoščino in slovenščino, pa tudi ravni jezika, opise, doživljanja. Francoskim bralcem nedvomno dobro posreduje podobe Ljubljane in nekatere značilne slovenske miselne obrate, ki v francoskem jeziku presenečajo, a bogatijo pripoved.

Jasne misli Slovenske UTŽO

Zgovorna urbana umetniška dela so postavljena v javni prostor

Urbana umetnost je zdaj priznani del sodobne umetnosti. Nihče ne ve, kako nastajajo ta dela "graferjev". Urbana umetnost (slike, grafiti, glasba, internet) je uporniška uprizoritvena umetnost, ki nastaja incognito, hitro, v stresu, vročini, na višini, pogosto ponoči na tleh, na stenah opuščenih tovarn, na hribih, na straneh kamionov in vlakov. To je bežna sporočilna umetnost, za katero še ne vemo, kako jo ohranjati. Včasih je podoba urbanih umetnikov zgovornejša od tisoč besed, tako kot ta, ki jo pripisujejo slovitemu urbanemu umetniku Banksyju iz Bristola, ki ga nihče ne pozna. Kot drugi graferji tudi on s podobami sporoča: "Tu sem, obstajam", pa tudi "bodite pozorni na družbene rakave rane". Banksy? se je zdaj lotil starosti in prezrtih potreb starejših, tako kot drugih družbenih vprašanj. Užaloščeno deklico blizu diskoteke Bataclan v Parizu je posvetil kritiki terorizma. V bližini migrantskega centra v predmestju Pariza, ki so ga zaprli po nalogu Emmanuela Macrona, se je posvetil zavračanju množičnih migrantov. S svojo urbano umetnostjo incognito, tako pravijo, kajti dela niso podpisana, "udari" v različnih mestih, kot so Pariz, New York, Benetke. Nedavno je naslikal judovskega in palestinskega dečka, ki skupaj zalivata drevesce. Sporočilo ne bi moglo biti jasnejše.

Staram se sam

Ne glede na to, kakšno življenjsko zgodbo ima posameznik(-ica) za seboj, se stara sam. Na mednarodnem srečanju mreže PION ([Pass It On Network](#)), katere članica je tudi SUTŽO, so julija povabili medse znanstvenico dr. Saro Zeff Geber, ki je raziskovala, kako se staraš sam. To vprašanje marsikoga zanima tudi pri nas. Mnogi se sprašujejo, kdo bo skrbel zame, ko sam(-a) ne bom več zmogetel(-la). Večina starejših ljudi se tolaži z mislijo, da bo smrt nastopila

v trenutku ali v spanju. To so varljive sanje, zelo razširjene med starejšimi. Zgodi se tudi takšna smrt, a večinoma ne. Samostojno staranje predstavlja edinstvene izzive, ki zahtevajo premišljeno načrtovanje in podporo skupnosti. Priporočljivo je, da vzpostavimo mrežo vrstnikov, ali se odločimo za souporabo skupnega doma, uporabljamo plačano strokovno pomoč ali se preselimo v neko obliko skupnosti starejših. V Sloveniji deluje nekaj organiziranih oblik, kjer starejši lahko najdejo svoje mesto. Ena od teh je projekt Starejši za starejše, mnogim je zanimiva skupnost jutranja telovadba na javnem prostoru. Gibanje uresničujejo po vsej Sloveniji. Ker se naše prebivalstvo stara, je ključnega pomena, da še naprej razvijamo podporne sisteme in politike, ki obravnavajo posebne potrebe samostojnih starajočih se ter spodbujajo dostojanstvo, neodvisnost in kakovost življenja za vse starejše. Preberite si prispevek iz mreže PION o samostojnem staranju, objavljen na naši spletni strani: <https://www.utzo.si/wp-content/uploads/2024/09/Solo-Ageing-Challenges-and-Triumphs-in-a-Graying-World.pdf> Pa pišite nam, če tudi sami odkrijete kaj novega. (Vir: Ana Krajnc)

Napovedujemo, vabimo

12. september 2024, 10.-18. ure, Prešernov trg, Tromostovje in Stritarjeva ulica, Ljubljana
UTŽO Ljubljana in okoliške univerze se predstavljajo na Festivalu nevladnih organizacij LUPA 2024 (festival poteka v organizaciji CNVOS).

19. september 2024 ob 10. uri, Radio Prvi (Slovenija 1)

Prisluhnite radijski oddaji Storž (voditeljica Lucija Fatur), v kateri bomo predstavili prihajajoče študijsko leto UTŽO.

25. september 2024 ob 10. uri, UTŽO Celje, Osrednja knjižnica Celje

Usposabljanje za mentorje v izobraževanju starejših

Več: <https://www.utzo.si/usposabljanje-za-mentorje-v-izobrazevanju-starejsih>

Prijave: Petra Bališ, e-naslov: petra@balis.si

26. september 2024 ob 10. uri, Muzej novejšje in sodobne zgodovine Slovenije

Voden ogled po razstavi »Marjan Ciglič – Mojster za vse čase« za mentorje in mentorice UTŽO Ljubljana. Prijave: univerza-3@guest.arnes.si

Abonma Gledališče ob petih. Partnersko sodelovanje SMG in SUTŽO

Program sezone 2024/25: [Abonma Gledališče ob petih](#)

Vpis v abonma poteka do 30. oktobra v Prodajni galeriji Mladinskega, Trg francoske revolucije 5, Ljubljana, od ponedeljka do petka od 12.00 do 17.30 ure ter ob sobotah od 10.00 do 13.00 ure. Tel.: 01 425 33 12, e-naslov: blagajna@mladinsko-gl.si

Širimo obzorja, združujemo ljudi
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.
Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net

